

דבר תורה לשלחן שבת

מתורת הגאון רבי אלעזר זאב רו שליט"א, רבה של תל ציון

פרשת בשלח

פרנסה משלחן המלך

ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים (טז, ד)

רבנו חיים בן עטר זיע"א, מלאכתו העראית הייתה מלאכת צורף. ודרכו בקודש היה שכאשר צריך היה ממון לפרנסתו היומית, היה מקבל עבודה, וכשהיה מספיק לאכילתו היומית לא היה נפנה יותר למלאכה אלא יושב ועוסק בתורה ורובו ככולו שקוע בה, וכל עוה"ז היה משליך אחרי גוו ולא איכפת לו כלל, כי ידע כי עוה"ז עראי. ואינו שוה לבזבז עליו את החיים הקצרים, אשר בתומם, עולה האדם אל על ושם ינוח, ואז יאכל וישבע ממה שהשקיע בעוה"ז, ואם יבא לעוה"ב בידיים ריקניות וכדומה ח"ו, אזי במה יראה אור. כי מי שטרח בערב שבת - יאכל בשבת.

ורשב"י נשאל מתלמידיו (יומא עו.): מפני מה לא ירד להם לישראל מן פעם אחת בשנה, ויספיק לכל השנה והוא השיבם, אמשול לכם משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שיש לו בן אחד, פסק לו מזונותיו פעם אחת בשנה, (כלומר כמות לשנה שלימה), ולא היה מקביל פני אביו אלא פעם אחת בשנה (כשתם האוכל), עמד אביו ונתן מזונותיו בכל יום, ואז היה מקביל פני אביו בכל יום, אף ישראל, מי שיש לו ארבעה וחמשה בנים היה דואג ואומר "שמא למחר לא ירד מן נמצאו כולם מתים ברעב", נמצאו כולן מכוונים את ליבן לאביהם שבשמים.

צא וראה, הנחש הביא רעה ומות לעולם, והקב"ה קללו (בראשית ג, יד) "ועפר תאכל כל ימי חיך". וכן נאמר (ישעיה סה, כה) "ונחש עפר לחמו" ומזונותיו בכל מקום. וגם טועם בהן כל מעדני עולם, א"כ איפה הקללה. אכן. זוהי עוצמת הקללה הנוראה: הוא אין צריך את הקבלת פני אביו, (ועיין ביומא דף עה), כי הקב"ה השליכו מעל פניו "לך, הא לך הכל אל תוסף ראות פני".

ולכך המן ירד היום, וצריכין להמתין למחר, ועי"ז נדבקים בהקב"ה ונמצאים תחת חסותו "ואני קרבת אלהים - לי טוב". ומי זוכה בדורנו לקרבה זו? זוכים לה כל הקרובים להקב"ה! ואלו הן העוסקים בתורה יום יום ואוהבים אותה, ואת חכמיה, ואת לומדיה. ויראים שח"ו לא יסתלקו מן התורה, כי הנסיון להשאר בתורה ובבית המדרש, קשה הוא, לפי חוסר הפרנסה, וטרדת החובות.

אכן הקב"ה לא עוזב את חסידיו העוסקים בתורה מתוך עוני וצער. ובזכותם, נותן שפע לעולם כמ"ש (ברכות יז): "כל העולם ניזון בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובים מערב שבת לערב שבת" וגם את הלומד בעצמו הקב"ה מפרנסו בדרך לא טבעית וכל זה כדי להעלות את דרגתו, וגם כשנתבונן נראה שמצילו מהפסדים (ופחות תיקונים למקרה ולמכונת כביסה וכדומה באופן שהוא חוסך הוצאות מיותרות).

וזה שנאמר ויאמר ה' אל משה - כך אומר ה' לכל מי שעוסק בתורת משה, הנני ממטיר לכם לחם - פרנסה וממון, מן השמים - ממקום עליון כלומר על-טבעי. ויצא העם ולקטו - כי כולם ניזונים בזכותו של הלומד, (ולא כולם מהם יודעים זאת), וכל זה למען אנסנו - לשון הרמת נס, כלומר להעלותם בדרגה. וגם לנסות אותם בנסיון כפשוטו הילך בתורתי אם לא.

ה' יזכנו להתחזק בתורה - לא לעזובה ולא להרפות ממנה.

שבת שלום ומבורך !

מה טוב ויפה לקבל על עצמנו בט"ו בשבט, לברך כל הברכות

ובפרט "ברכות הנהנין" כהוגן, מילה במילה.

שואל ומשיב

נערך על פי תשובות שהשיב מורנו הרב שליט"א בכתב ובעל פה.
כאן הובאו המסקנות בקצרה, ועוד חזון למועד אי"ה

ברכת שהחיינו על האתרוג בט"ו בשבט

שאלה: האם יש לברך שהחיינו על אכילת האתרוג בט"ו בשבט.
תשובה: יש פוסקים שכתבו שמכיון שכבר בירך "שהחיינו" על האתרוג בחג כבר נפטר בברכת חידוש. ומה גם שי"א שאין ברכת שהחיינו נוהגת כלל על אתרוגים ויוצא הוא מכלל חידושי הפירות, משום שדר באילנו משנה לשנה (סוכה לה). ויש חולקין. ועכ"פ בזה יש 'ספק ברכות' ולהקל. אולם לכאורה "נשים" תוכלנה לברך שהחיינו בט"ו בשבט על האתרוג, שהרי הן לא ברכו עליו בחג הסוכות. אך לפי הטעם השני ג"כ יש סב"ל. אבל כמדומה שלא חוששים לטעם השני. עכ"פ האנשים אין מברכים כי ספק ברכות להקל. וכ"כ יפה ללב וכן איש חי (פ' ראה אות יא). וע' יביע אומר (ח"ד סימן נ) ובספר ולקחתם לכם (ח"א עמוד ריח). וכן דעת הגרע"י שליט"א. ולכן ראוי "לכוין בחג הסוכות לפטור גם אכילת האתרוגים בט"ו בשבט". ויעשה לו זכירה.

בליעת הערלה כסגולה

שאלה: בליעת הערלה של המילה, שיש חושבים שמועיל להפקד האם מותר.
תשובה: אסור מדאורייתא לאכול בשר אדם, וכמ"ש הרמב"ם (הל' מאכלות אסורות פ"ב ה"ג) וכ"כ הרמ"א ביו"ד (סימן עט ס"א), וי"א מדרבנן. ולפיכך אסרו הפוסקים לבלוע הערלה הזו, כמובא בכה"ח יו"ד (סימן עט אות ט-יב). ובכלל מנין שסגולה זו אמיתית, אפילו אם יש מי שסיפר עובדא.

מזוזה במחסן

שאלה: מחסן, האם חייב במזוזה.
תשובה: חייב, ובברכה, כל שיש בו ארבע אמות על ארבע אמות (כ-1.92 מטר על 1.92).

מזוזה לחדר שירות

שאלה: חדר שירות שעוברים אליו דרך בית הכסא, האם חייב במזוזה.
תשובה: אין חייב.

שאלות ניתן להפנות לת.ד. 57124 ירושלים, או בפקס: 02-9709118,

או דרך מערכת הגליון בדוא"ל: dvartora1@gmail.com

אבן יקרה

רבי יעקב יוסף כ"ץ, בעל ה'תולדות', היה נוהג לעבור בעיירות ישראל ולעורר את לב העם לתורה ולעבודת ה'. פעם אחת נודמן בשבת שירה לבית כנסת, והבחין כי רבים מהמתפללים נוהגים לפטפט בעת התפילה, ואפילו המכובדים בכותל המזרח עושים זאת.

כשקם לדרוש לפני תפילת ערבית אמר: "השבת נקרא בתורה על יציאת מצרים וקריעת ים סוף. כל דבר שהתורה מספרת הוא נצחי, וגם בחיינו יש יציאת מצרים וקריעת ים סוף. אומר לנו משה רבנו: 'ה' ילחם לכם ואתם תחרישון' - הקב"ה בכבודו ובעצמו ילחם נגד היצר הרודף אחרינו, אך זאת בתנאי ש'ואתם תחרישון' - שתימנעו מלדבר בשעת התפילה והקריאה בתורה".

(שיחת השבוע)

ברכות מאליפות ל"דפוס הדר"
העושים בכל מאודם למען יצא דבר מתוקן מתחת ידם

הגליון יוצא לאור על ידי מוסדות "מתן תורה" (ע"ר). ת.ד. 57124 ירושלים

נדפס בדפוס הדר. לקבלת הגליון בדוא"ל שלחו ל: dvartora1@gmail.com

ניתן לראות את הגליונות באתר: www.tipot.co.il